

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1963

Vyhlásené: 05.10.1963 Časová verzia predpisu účinná od: 12.01.1990 do: 10.06.1992

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

74

ZÁKON

Slovenskej národnej rady

z 23. septembra 1963

o Slovenskej akadémii vied

Socialistická veda stáva sa čoraz výraznejším činiteľom v ďalšom rozvoji našej spoločnosti vedenej Komunistickou stranou Československa. V tomto procese pripadá významný podiel, vede na Slovensku. Jej úlohou je tvorivo sa zúčastňovať na rozvoji celého československého teoretického bádania a vedeckej tvorby, ako aj iniciatívne rozvíjať takéto bádanie a tvorbu so zreteľom na osobitné potreby hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska, včítane výchovy vysokokvalifikovaných vedeckých kádrov. Zásada jednotnosti československej vedy, ktorá sa opiera o prehĺbenú spoluprácu všetkých vedeckých pracovísk základného výskumu na území nášho štátu, umožňuje zabezpečiť ďalší rozkvet československej vedy, úzko spätý s potrebami rozvoja spoločnosti. Týmto požiadavkám treba v súlade s právnou úpravou o Československej akadémii vied, ako vrcholnej vedeckej ustanovizne v Československej socialistickej republike, prispôbiť i náplň práce, organizačnú štruktúru a metódy činnosti Slovenskej akadémie vied, ako najvyššej vedeckej ustanovizne Slovenska, ktorá nadväzuje na pokrokové tradície vedy na Slovensku (Matica slovenská, Učená spoločnosť Šafárikova, Slovenská akadémia vied a umení a iné inštitúcie) a tvorí organickú súčasť Československej akadémie vied. Slovenská národná rada sa preto uzniesla na tomto zákone:

Prvá časť

Postavenie a úlohy Slovenskej akadémie vied

§ 1

Slovenská akadémia vied (ďalej len „Akadémia“) ako organická súčasť Československej akadémie vied je najvyššou národnou a regionálnou vedeckou ustanovizňou na Slovensku; rozvíja výskumnú činnosť na svojich vedeckých pracoviskách, ktoré sú súčasťou jednotnej siete vedeckých pracovísk Československej akadémie vied a združuje ako svojich členov najvýznamnejších vedeckých pracovníkov na Slovensku.

§ 2

(1) Úlohou Akadémie je v rámci celkovej koncepcie československej vedy organizovať a zabezpečovať tvorivú účasť slovenskej vedy na rozvoji teoretického bádania a vedeckej tvorby v Československej socialistickej republike tak, aby pri plnení perspektívnych, hospodársky a spoločensky dôležitých úloh základného výskumu v prírodných, technických a spoločenských vedách vychádzala z potrieb vývinu socialistickej spoločnosti.

(2) Akadémia svoje úlohy plní najmä tým, že

- a) zúčastňuje sa na vytváraní celkovej koncepcie rozvoja československej vedy a celoštátnych plánov vedeckovýskumných prác základného výskumu; zabezpečuje a kontroluje ich plnenie na Slovensku,
- b) vedecky a metodicky usmerňuje a koordinuje prácu všetkých vedeckých pracovísk a vysokých škôl v oblasti základného výskumu na Slovensku, orientuje ich na hlavné úlohy v súlade so štátnym dlhodobým plánom rozvoja vedy a techniky, stará sa o zvyšovanie ich úrovne a o najúčelnejšie využívanie všetkých síl a prostriedkov,
- c) vyhľadáva a vychováva, najmä v spolupráci s vysokými školami, pre potreby vedeckých pracovísk, ako aj pre potreby praxe vysokokvalifikovaných a svojej socialistickej vlasti oddaných vedeckých pracovníkov a pomáha vysokým školám v ich pedagogickej činnosti,
- d) zverejňuje výsledky svojej činnosti a prispieva k popularizácii výsledkov výskumu,
- e) zúčastňuje sa na organizácii a koordinácii zahraničných vedeckých stykov.

(3) Akadémia je oprávnená vyžadovať v oblasti základného výskumu od vysokých škôl a ostatných vedeckovýskumných pracovísk potrebné podklady a informácie, dávať týmto školám a pracoviskám na Slovensku podnety pre ich vedeckú činnosť a na prehlbovanie vzájomnej spolupráce; o tom treba upovedomiť nadriadený orgán vedeckovýskumného pracoviska. Akadémia môže podľa potreby dávať týmto pracoviskám, prípadne ich nadriadeným orgánom odporúčanie na uskutočnenie vhodných opatrení; pracoviská, prípadne ich nadriadené orgány sú povinné takéto odporúčania prerokovať a svoje stanovisko oznámiť Akadémii. Akadémia je ďalej oprávnená vyžadovať potrebné informácie aj od štátnych a hospodárskych orgánov a organizácií, ako aj od spoločenských organizácií.

§ 3

(1) V zásadných vedeckých otázkach je Akadémia hlavným poradcom vlády Slovenskej socialistickej republiky a jej orgánov.

(2) Za svoju činnosť Akadémia zodpovedá vláde Slovenskej socialistickej republiky; podáva jej o tejto činnosti každoročne správu.

§ 4

Akadémia je právnickou osobou. Organizačné útvary Akadémie vykonávajú v mene Akadémie správu národného majetku podľa všeobecných predpisov.

§ 5

Akadémii prislúcha právo udeľovať vedecké hodnosti. O podrobnostiach platia osobitné predpisy.

§ 6

K akadémii sa môžu pridružiť vedecké spoločnosti; o tom rozhoduje Predsedníctvo Akadémie.

§ 7

Akadémia je oprávnená v rámci svojej pôsobnosti vydávať periodické a neperiodické publikácie a vybudovať pre tento účel vydavateľský podnik.

Druhá časť

Členovia Akadémie

§ 8

Členmi Akadémie sa môžu stať vynikajúci vedci, pôsobiaci na Slovensku, ktorí sú oddaní socialistickej vlasti a aktívne prispievajú k výstavbe novej spoločnosti, a to

- a) riadnymi členmi - akademikmi - vedci, ktorí obohatili vedu prácami obzvlášť veľkého významu,
- b) členmi korešpondentmi - vedci, ktorí obohatili vedu významnými prácami.

§ 9

Členov Akadémie vymenúva vláda Slovenskej socialistickej republiky spravidla na základe voľby, ktorú vykonáva valné zhromaždenie členov Akadémie alebo na návrh Predsedníctva Akadémie.

§ 10

(1) Akademici a členovia korešpondenti sú povinní tvorivým spôsobom pracovať vo svojich vedných odboroch, napomáhať pri realizácii výsledkov vedeckého výskumu, zúčastňovať sa na činnosti Akadémie, plniť úlohy, ktoré im Akadémia uložila a svedomite vykonávať funkcie, do ktorých boli zvolení.

(2) Akademici a členovia korešpondenti dostávajú pravidelnú mesačnú odmenu vo výške určenej vládou Slovenskej socialistickej republiky.

§ 11

Člen Akadémie stráca členstvo rozhodnutím vlády Slovenskej socialistickej republiky na základe jej vlastného uváženia alebo na základe návrhu valného zhromaždenia členov Akadémie, ak sa spreneveril vede, štátu, veci mieru a socializmu alebo ak bol odsúdený na trest straty čestných titulov a vyznamenaní, alebo ak sústavne a bez náležitého dôvodu neplní úlohy vyplývajúce z jeho členstva v Akadémii (§ 10 ods. 1).

Tretia časť

Orgány Akadémie

§ 12

(1) Najvyšším orgánom Akadémie je valné zhromaždenie členov Akadémie,

(2) Valné zhromaždenie rozhoduje o zásadných otázkach týkajúcich sa úloh Akadémie a o zásadných organizačných otázkach, najmä:

- a) určuje hlavné smery činnosti a ďalšieho rozvoja Akadémie podľa zásad schválených valným zhromaždením členov Československej akadémie vied, ako aj podľa osobitných potrieb hospodárskej a kultúrnej výstavby Slovenska a vytyčuje hlavné úlohy pre činnosť svojich vedeckovýskumných pracovísk,
- b) určuje, pre ktoré vedné odbory sa ustanovujú vedecké kolégiá,
- c) prerokúva a schvaľuje správu Predsedníctva o činnosti Akadémie,
- d) na návrh Predsedníctva Akadémie volí členov Akadémie (§ 9); na návrh Predsedníctva rozhoduje aj o podaní návrhu na stratu členstva v Akadémii (§ 11);

(3) Valné zhromaždenie sa schádza spravidla raz ročne; zvoláva ho Predsedníctvo Akadémie. Na valné zhromaždenie môže Predsedníctvo prizvať predsedov vedeckých kolégií, vedúcich vedeckých

pracovník, prípadne aj iných vedeckých pracovníkov, ktorí nie sú členmi Akadémie. Hlasovacie právo na valnom zhromaždení majú členovia Akadémie.

§ 13

(1) Na čele Akadémie je predseda Akadémie, ktorého z radov akademikov vymenúva a odvoláva na návrh vlády Slovenskej socialistickej republiky Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Predseda Akadémie sa sústavne stará o plnenie úloh Akadémie; za výkon svojej funkcie zodpovedá vláde Slovenskej socialistickej republiky.

(2) Ústredným riadiacim orgánom Akadémie je Predsedníctvo Akadémie. Predsedníctvo zodpovedá za činnosť Akadémie vláde Slovenskej socialistickej republiky.

(3) Členmi Predsedníctva Akadémie sú predseda Akadémie, podpredsedovia Akadémie, ďalší členovia Predsedníctva a vedecký sekretár Akadémie. Členmi Predsedníctva Akadémie môžu byť okrem členov Akadémie aj ďalší uznávaní vedeckí pracovníci. Členov Predsedníctva okrem predsedu Akadémie vymenúva vláda Slovenskej socialistickej republiky na základe voľby. Voľbu všetkých členov Predsedníctva Akadémie uskutočňuje Rada vedcov Akadémie, zložená z volených zástupcov pracovísk Akadémie. Podpredsedov Akadémie a vedeckého sekretára Akadémie vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej socialistickej republiky na návrh Predsedníctva Akadémie.

(4) Počet podpredsedov Akadémie, ako aj počet ďalších členov Predsedníctva Akadémie určuje vláda Slovenskej socialistickej republiky.

(5) Funkčné obdobie predsedu Akadémie a Predsedníctva Akadémie trvá najdlhšie do 31. 12. 1992.

§ 14

(1) Predsedníctvo Akadémie alebo predseda Akadémie môžu poveriť jednotlivých členov Predsedníctva obstarávaním určitých činností najmä poverujú podpredsedov Akadémie starostlivosťou o koordináciu a komplexnosť prác v jednotlivých oblastiach vedeckého bádania. Na zabezpečenie riadiacej a organizačnej činnosti môže Predsedníctvo Akadémie na návrh predsedu Akadémie tiež zriaďovať komisie a iné pomocné orgány.

(2) Členovia Predsedníctva Akadémie poverení určitou činnosťou podľa odseku 1 a predsedovia (vedúci) komisií a iných pomocných orgánov sú za výkon tejto činnosti zodpovední Predsedníctvu Akadémie a predsedovi Akadémie, podávajú im o nej správy a predkladajú im podľa potreby svoje návrhy.

§ 14a

(1) Predsedníctvo Akadémie sa stará o to, aby sa akademici a členovia korešpondenti tvorivým spôsobom zúčastňovali na rozvoji svojho vedného odboru, vedeckého výskumu a na realizácii výsledkov vo svojom vednom odbore a prispievali k rozvoju socialistickej vedy a socialistickej spoločnosti.

(2) Predsedníctvo Akadémie hodnotí činnosť akademikov a členov korešpondentov pravidelne, najmenej však v päťročných obdobiach.

(3) Na základe hodnotenia podľa odseku 2 môže Predsedníctvo Akadémie predložiť vláde Slovenskej socialistickej republiky návrhy na zrušenie členstva akademika alebo člena korešpondenta, ak neplní úlohy uvedené v odseku 1 a v § 10 ods. 1.

§ 15

(1) Základnými ideovými a vedeckými orgánmi Akadémie v jednotlivých vedných odboroch sú vedecké kolégia Akadémie, zložené z členov Akadémie, riaditeľov (vedúcich) a iných pracovníkov pracovísk Akadémie, pracovníkov vysokých škôl a z ďalších vedeckých, technických a hospodárskych pracovníkov, prípadne aj iných vynikajúcich odborníkov.

(2) Predsedu a ostatných členov vedeckých kolégií na návrh predsedu Akadémie vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Akadémie, ktoré riadi ich činnosť. Predseda vedeckého kolégia zodpovedá za výkon svojej funkcie Predsedníctvu Akadémie a predsedovi Akadémie.

(3) Úlohou vedeckých kolégií je koordinovať a metodicky riadiť rozvoj príslušných vedných odborov. Pôsobnosť vedeckých kolégií bližšie vymedzia stanov Akadémie.

§ 16

Orgány aj funkcionári Akadémie a jej pracovísk sústavne vytvárajú podmienky pre širokú účasť pracovníkov Akadémie na riadení vedeckej práce. Zásadné otázky, ktoré sa týkajú určitého vedeckého pracoviska, prerokúvajú orgány Akadémie spravidla za účasti riaditeľa (vedúceho), prípadne ďalších pracovníkov a zástupcov spoločenských organizácií príslušného pracoviska.

§ 17

Úlohy Akadémie v oblasti správnej, hospodárskej a organizačnej zabezpečuje aparát Akadémie. Predsedníctvo Akadémie určí spôsob konkrétneho riadenia aparátu Akadémie.

Štvrtá časť

Vedecké pracoviská Akadémie

§ 18

(1) Strediskami vedeckovýskumnej činnosti Akadémie sú jej vedecké pracoviská, ktoré rozvíjajú na najvyššej úrovni vedeckovýskumnú činnosť v príslušnom vednom odbore, úzko spolupracujú s vysokými školami a ostatnými vedeckovýskumnými pracoviskami, podieľajú sa na vedeckopopularizačnej a kultúrno-politickej činnosti a prispievajú k realizácii výsledkov vedeckovýskumných prác. Postup pri zriaďovaní a zrušovaní vedeckých pracovísk Akadémie upravuje osobitný zákon.

(2) Na čele pracoviska je riaditeľ (vedúci), ktorého na návrh predsedu Akadémie vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Akadémie. Riaditeľ (vedúci) riadi všetku činnosť pracoviska a zodpovedá za ňu Predsedníctvu Akadémie a predsedovi Akadémie.

(3) Riaditeľ (vedúci) vedeckého pracoviska je povinný vytvárať na pracovisku podmienky pre širokú účasť všetkých pracovníkov na riadení vedeckej práce; za tým účelom prerokúva všetky dôležité otázky vo svojom pomocnom orgáne (ústavnej rade) a úzko spolupracuje so spoločenskými organizáciami pôsobiacimi na pracovisku.

§ 19

(1) Povinnosťou vedeckých pracovníkov Akadémie je s súladom s plánmi vedeckých úloh tvorivým spôsobom prispievať k najúčinniejšiemu riešeniu teoreticky závažných a pre prax dôležitých vedeckých problémov, aktívne vedecky pracovať, neustále rozvíjať svoje teoretické znalosti i praktické skúsenosti, politicky sa vzdelávať a opierať sa vo svojej činnosti o kolektív

spolupracovníkov vedeckí pracovníci sú povinní zúčastňovať sa na vedeckoorganizačnej práci na svojom pracovisku.

(2) Povinnosťou riaditeľa (vedúceho) vedeckého pracoviska Akadémie je vytvárať na pracovisku také podmienky, aby každý vedecký pracovník mohol v rámci uložených úloh plne rozvíjať svoje tvorivé schopnosti a zvyšovať svoju vedeckú kvalifikáciu.

(3) Práva a povinnosti pracovníkov vedeckých pracovísk Akadémie upravujú pracovné poriadky.

(4) S vedeckými pracovníkmi sa dojednávajú pracovné pomery najdlhšie na päť rokov, spravidla na základe konkurzu. Pracovné pomery doterajších vedeckých pracovníkov sa upravujú v zmysle tohto ustanovenia tým, že Akadémia s nimi uzavrie nové pracovné zmluvy. Ak nedôjde v lehote určenej Predsedníctvom Akadémie k dohode o uzavretí novej pracovnej zmluvy, Akadémia rozviaže z tohto dôvodu pracovný pomer výpoveďou, pokiaľ pracovný pomer neskončí iným spôsobom skôr, ako je zákonná výpovedná lehota.

Piata časť Záverčné ustanovenia

§ 20

Podrobnejšiu úpravu organizácie, vnútornej štruktúry Akadémie a právne postavenie jej orgánov a ako aj aparátu Akadémie obsahujú stanovy Akadémie, na ktorých sa uznáva valné zhromaždenie členov Akadémie a ktoré schvaľuje vláda Slovenskej socialistickej republiky.

§ 20a

Funkčné obdobie doterajšieho Predsedníctva Akadémie sa končí dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

§ 21

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady číslo 1/1953 Zb. SNR o Slovenskej akadémii vied v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 9/1958 Zb. SNR, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady o Slovenskej akadémii vied.

§ 22

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Chudík v. r.

